

A JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME TELLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

Ügyszám: AJB-2376/2023
Ügyintéző: dr. Agócs Ilona

dr. Hüttl Tivadar
ügyvéd

Budapest
Tátra utca 15/b.
1136
huttl@tasz.hu

Tisztelt Ügyvéd Úr!

Köszönöm, hogy az Ön által képviselt magánszemélyek megtiszteltek bizalmukkal és a Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégiáról (a továbbiakban: Stratégia) szóló konzultáció kapcsán az Alapvető Jogok Biztosának Hivatalához fordult. Legutóbbi érdeklődésében foglalt kérdéseire – milyen eljárási lépések történtek, mely szervek megkeresésére került sor és mikorra várható az eljárás lezárása – az alábbiakban tájékoztatom.

A 2020 januárjában benyújtott beadványa alapvetően az akkori Innovációs és Technológiai Minisztérium (a továbbiakban: ITM) által a Stratégia egyeztetése során közzétett társadalmi konzultációs kérdőív kapcsán vetett fel a társadalmi egyeztetés módjával, jogszerűségével és ebből eredően alapvető jogokkal összefüggő aggályokat.

Mindenekelőtt arról szeretném tájékoztatni, hogy a beadványában foglaltakkal is összefüggésben 2020. tavaszán az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (Ajbt.) 3.§-ában részemre biztosított jogkörben figyelemfelhívás előkészítéséről döntöttem a társadalmi egyeztetés jelentőségéről a jogszabály- és stratégiaalkotási folyamatokban. Hangsúlyoznom kell, hogy ez az intézkedés nem azonos az alapvető jogok biztosának hatáskörében folytatandó vizsgálattal, melynek kereteit az Ajbt. 18.§ (1) bekezdése rendezi az alábbiak szerint.

18. § (1) *Az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, ha megítélése szerint közigazgatási szerv, helyi önkormányzat, nemzetiségi önkormányzat, kötelező tagság alapján működő köztisztviselő, a Magyar Honvédség, rendvédelmi szerv, közigazgatási jogkörben eljáró egyéb szerv e jogkörében, nyomozó hatóság vagy az ügyészség nyomozást végző szerve, közjegyző, önálló bírósági végrehajtó vagy közszolgáltatást végző szerv (a továbbiakban együtt: hatóság) tevékenysége vagy mulasztása a beadványt tevő személy alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár (a továbbiakban együtt: visszásság), feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási pert – már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.*

Az Ajbt. idézett jogszabályi rendelkezéséből kitűnően tehát a biztos vizsgálati lehetősége akkor áll fenn, ha közigazgatási ügy keretében, *alapvető jogokkal összefüggő, a hatóság által előidézett visszásság* vagy annak közvetlen veszélye merül fel. A vizsgálat feltétele az is, hogy a beadványt benyújtó személy már fordult a hatáskörrel rendelkező hatóságokhoz, azok jogerős

döntést hoztak és amennyiben a jogorvoslati lehetőségek biztosítottak, azokat kimerítette. Ilyen vizsgálat lefolytatására tehát hatáskör hiányában nem került sor.

Az előzőkhez kapcsolódóan tájékoztatom arról is, hogy a biztos és helyetteseinek eljárásai nincsenek határidőhöz kötve.

A biztoshelyettesi hatáskörben folytatott előkészítés keretében elsőként tájékoztatást kértem az egykori ITM-et vezető minisztertől, egyebek mellett arról, hogy a Stratégia előkészítése során megkeresték-e az érintett szakmai és társadalmi szervezeteket; a további egyeztetések során mik az erre vonatkozó tervek; mi indokolta a kérdőív kitöltésére rendelkezésre álló idő 7 napban történő meghatározását; illetve, hogy mikorra volt várható a Stratégia véglegesítése. A miniszter válaszában azt hangsúlyozta, hogy az érintett szervezetek bevonására számos alkalommal sor került, és azt a továbbiakban is tervezte az akkor még 2020 végéig tervezett egyeztetési folyamatban.

Ezt követően az igazságügyi minisztertől kértem tájékoztatást a társadalmi egyeztetés gyakorlatáról a jogalkotás és stratégiaalkotás területein. A miniszter válaszában jelezte, hogy eddig is és a jövőben is kiemelten fontosnak tartja a jogszabálytervezetek társadalmi egyeztetését, illetve azok közigazgatási egyeztetése során és általában a társadalmi egyeztetésre vonatkozó kötelezettségre hangsúlyosan felhívja az előterjesztők figyelmét.

Az alapvető jogok biztosának és helyetteseinek tevékenységéről szóló, 2020. és 2021. évi beszámolóban¹ is kiemelten foglalkoztam a társadalmi egyeztetés kérdésével, előbbiben a hivatkozott előkészítési folyamat eredményei is megjelentek. 2020-ban elkészült a figyelemfelhívás előzetes tervezete is, aminek belső egyeztetése megtörtént a Titkárságomon.

Mindeközben 2020. március 11-én a COVID-19 vírus okozta járvány miatt első ízben sor került a veszélyhelyzet kihirdetésére, ami alapvetően befolyásolta az életviszonyokat, illetve a társadalmi részvételre vonatkozó szabályozási környezetet is. Ahogyan azt a már említett beszámolók is tartalmazzák,² a megváltozott körülmények közt átmenetileg átalakult a hivatali munka kerete is, e mellett 2021. őszén a Stratégia elfogadásra került.³

A járvány okozta veszélyhelyzetet követően a korábban előkészített előzetes tervezet a társadalmi egyeztetés fontosságáról több szempontból revízióra szorult, illetve a gyakorlatban a korábbi tapasztalatokhoz képest a jogalkotási folyamatokban fokozatos javulást tapasztaltunk, így például a társadalmi egyeztetés céljából közzétett tervezetek számában, illetve némely esetben a véleményezésre nyitva álló idő tartamában.

Mindezekről függetlenül a társadalmi részvétel – és így a jogalkotásban való részvétel – kérdéskörét továbbra is kiemelt kérdéskörként kezeltük, 2020 és 2022 közt több sajátos témakörben vagy akár egyedi ügyben került sor annak elemzésére. A számos példa közül említendő a településtervezéssel összefüggő egyes törvények módosításáról szóló T/15397. számú törvényjavaslat kapcsán tett figyelemfelhívás, melyben a törvényjavaslattal összefüggő általános alapjogi aggályok körében jeleztem, hogy *„A jogszabályok előkészítésében való társadalmi részvételről szóló 2010. évi CXXXI. törvény alapján társadalmi egyeztetésre kell bocsátani a törvényt, a kormányrendeletet és a miniszteri rendelet tervezetét és indokolását. Továbbá a Közigazgatás- és Köszolgáltatás-fejlesztési Stratégia 2014-2020 szerint: „Ne szülessenek szabályok, döntések az ügyfelek véleményének kikérése nélkül. Emellett a*

---

¹ A beszámolók az ajbh.hu honlapon elérhetőek, a jövő nemzedékek szószólójának tevékenységéről szóló részben a 2020. évi beszámoló 7.12. címe, a 2021. évi beszámoló 7.9. címe szól a társadalmi részvétel fontosságáról.

² Ld. a 2020. évi beszámoló 7. fejezetének a szószólói bevezetését, illetve a 2021. évi beszámoló 1.1. pontját az ombudsmáni jogvédelem fókuszairól a járványidőszakban.

³ 1620/2021. (IX. 3.) Korm. határozat a Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégia elfogadásáról.

megvalósítás során is szükséges kikérni a lakosság és a vállalkozások véleményét, hiszen az ő életükről szólnak e döntések.” A tervezet társadalmi egyeztetése kiváltképpen a lakossági érdekeket közvetlenül érintő mivolta okán nem csupán jogszabályi kötelezettsége a jogalkotónak, de a társadalmi kohézió és a közbizalom erősítése szempontjából is elvárható, ahogyan a széles körű szakmai, civil szervezetekkel történő egyeztetés is.”⁴

Hasonlóképpen jeleztem a felszín alatti vízkészlet védelmével kapcsolatos jogalkotási javaslatomban, hogy a „szabályozott tárgykör horderejére tekintettel, különösen amiért e szabályok a véges vízkészletekhez való hozzáférést hosszútávon képesek befolyásolni, a jogszabályi módosítások előkészítésében kulcsfontosságú a szakmai szervezetekkel való együttműködés, a társadalmi egyeztetés.”⁵ Szorosan kapcsolódnak még a témakörhöz a Táj Nemzetközi Napja alkalmából a táj és a táj védelme, kezelése és tervezése szabályozásának alapjogi vetületeiről szóló és a helyi védett természeti területekkel kapcsolatos elvi állásfoglalásokban; a nemzet közös örökségének részét képező természeti kincseinket veszélyeztető beruházások miatt és a nemzet közös örökségének részét képező műemlékek védelme érdekében tett figyelemfelhívásokban szereplő megállapítások. Valamennyi hivatkozott szövegi dokumentum elérhető az ajbh.hu oldalon keresztül, illetve a tevékenységek eredményeiről az éves beszámolóikban olvashatnak.

Kiemelendő továbbá, hogy 2022-ben a területek használatát meghatározó szabályozásnak a települési szintet érintő átalakításáról szóló alapjogi összefoglalóban⁶ külön rész foglalkozik a társadalmi részvétel biztosításának alapjogi kereteivel az ún. településrendezési eljárásokban a partnerségi egyeztetés jogintézményének átalakítása kapcsán. Az utóbbi időben jellemzően inkább ezen a területen, a területhasználati döntések vagy egy-egy nagyobb társadalmi érdeklődésre számot tartó beruházás miatt merült fel a társadalmi egyeztetések gyakorlatának alapjogi jelentősége, így pl. egy konkrét ügyben hangsúlyoztam⁷, hogy az ágazati szabályozásba épített garanciális elemek egyszersmind az Aarhusi Egyezmény végrehajtását is szolgálják.

Jóllehet az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala 2016-ban adta ki a „*Társadalmi részvétel a környezetvédelmi ügyekben (A részvételi jogok uniós és hazai jogi védelme)*” című kötetet, amely az Országos Bírósági Hivatal támogatásával 2016. március 7-én megrendezett szeminárium előadásainak a felhasználásával készült és igen széles aspektusból és több oldalról járta körbe a társadalmi részvétel kérdését⁸, álláspontom és a nyomon követett ügyek, témák tapasztalatai alapján – így a jelen panasz által felvetett ügyben is – újfent időszerű mindezen követelményekre felhívni a döntéshozók és a széles nyilvánosság figyelmét. Erre tekintettel a témakörben – nem specifikusan a panaszában felvetett Stratégia egyeztetése miatt előkészített korábbi tervezet szerint, hiszen az immáron nem tekinthető aktuálisnak, de a társadalmi

⁴https://www.ajbh.hu/documents/10180/2926454/A+Sz%C3%B3sz%C3%B3l%C3%B3+figyelemfelh%C3%ADv%C3%A1sa+a+T_15397+t%C3%B6rv%C3%A9nyjavaslat+kapcs%C3%A1n/29f9ec41-9ad1-c71c-f5b5-42b5440ded58

⁵<https://www.ajbh.hu/documents/10180/3548720/jogalkot%C3%A1si+javaslat+a+felsz%C3%ADn+alatti+v%C3%ADzk%C3%A9szlet+v%C3%A9delme+%C3%A9rdek%C3%A9ben/e88ce392-bc42-12c7-b736-d6e4c20e1e26>

⁶ A 4.3. fejezet „A partnerségi egyeztetés alkalmazási kötelezettsége, a környezeti ügyekben a társadalmi részvétel követelménye, az Aarhusi Egyezmény jelentősége” címmel.

https://www.ajbh.hu/documents/10180/2926454/Sz%C3%B3sz%C3%B3l%C3%B3i_javaslat_ter%C3%BClethaszn%C3%A1lat.pdf/d29924ff-7aea-64ce-ca4c-e270a91f6b6c?t=1670942347544

⁷ AJB-602/2023. számú ügyben.

⁸ <https://www.ajbh.hu/documents/10180/125038/AJBH-MKBE+szemin%C3%A1rium+k%C3%B6tet+2016+-+T%C3%A1rsadalmi+r%C3%A9szv%C3%A9tel+a+k%C3%B6rnyezetv%C3%A9delmi+%C3%BCgyekben/a3c8e8bb-b9c1-5f3d-6284-bcb1c7e01d3a?version=1.2>

részvétel témájában átfogóan – alapjogi összefoglaló kiadását tervezem, melyről értesíteni fogom.

Bízom benne, hogy részletes tájékoztatásom kielégítő választ nyújt a beadványában felvetett kérdésekre. A panasz benyújtása és a jelen válasz közt eltelt idő miatt különösen is köszönöm türelmét és megértését. Természetesen a jövőben is a rendelkezésére állunk minden olyan ügyben, amelynek vizsgálatára az Ajbt. a biztost feljogosítja.

Budapest, 2023. július 6.

Üdvözlettel:

Dr. Bándi Gyula s.k.